C/2026/4623

31.8.2026.

KOMUNIKACIJA KOMISIJE

Smjernice za primjenu članka 25. Uredbe (EU) 2024/1735 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija i izmjeni Uredbe (EU) 2018/1724

(C/2026/4623)

Svrha je ove Komunikacije dati praktične smjernice javnim naručiteljima i naručiteljima u vezi s procjenom doprinosa održivosti i otpornosti u okviru postupaka javne nabave u skladu s člankom 25. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija. Ove smjernice nisu pravno obvezujuće. Na nekim se mjestima parafraziraju odredbe iz propisa EU-a, ali time se ne povećavaju ni smanjuju prava ni obveze utvrđene u Aktu o industriji s nultom neto stopom emisija ili drugim obvezujućim instrumentima, kao što je STEP. Ove smjernice ne dovode u pitanje ni pravila o državnim potporama ni načelo supsidijarnosti. Komisija može revidirati ili proširiti ove smjernice.

SADRŽAJ

Stranica

I. Uvod ... 4

II. Područje primjene ... 4

III. Doprinos održivosti i otpornosti u postupcima javne nabave ... 6

A. Zahtjevi za okolišnu održivost (članak 25. stavak 1. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija) ... 6

B. Dodatni necjenovni zahtjevi (članak 25. stavak 3. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija) ... 6

1. Poseban uvjet koji se odnosi na socijalna pitanja ili pitanja povezana sa zapošljavanjem ... 6

2. Zahtjev za dokazivanje usklađenosti u području kibernetičke sigurnosti ... 7

3. Posebna ugovorna obveza pravodobne isporuke ... 7

C. Zahtjevi za otpornost (članak 25. stavak 7. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija) ... 8

1. U kojim se slučajevima doprinos otpornosti uzima u obzir? ... 8

2. Primjena zahtjeva za otpornost ... 9

3. Utvrđivanje i provjera podrijetla gotovih proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija i njihovih glavnih posebnih komponenti ... 11

4. Mjerenje vrijednosti glavnih posebnih komponenti ... 11

5. Usklađenost sa zahtjevima za otpornost tijekom cijelog postupka javne nabave ... 12

6. Utvrđivanje razmjerne naknade (članak 25. stavak 7. točka (d) Akta o industriji s nultom neto stopom emisija) ... 13

IV. Iznimke ... 13

A. Jedan dobavljač (članak 25. stavak 9. točka (a) Akta o industriji s nultom neto stopom emisija) ... 14

B. Nepostojanje odgovarajuće ponude ili zahtjeva za sudjelovanje (članak 25. stavak 9. točka (b) i članak 25. stavak 11. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija) ... 14

C. Nerazmjerne razlike u troškovima (članak 25. stavak 9. točka (c) i članak 25. stavak 10. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija) ... 15

D. Međunarodni sporazumi (članak 25. stavak 8. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija) ... 16

POPIS POKRATA

CPV	Jedinstveni rječnik javne nabave
KN	Kombinirana nomenklatura
EU	Europska unija
GPA	Sporazum o javnoj nabavi
HS	Harmonizirani sustav
JRC	Zajednički istraživački centar Europske komisije
MSC	Glavna posebna komponenta
NZIA	Akt o industriji s nultom neto stopom emisija
PV	Fotonaponski

I. **UVOD**

Uredbom (EU) 2024/1735 o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija i izmjeni Uredbe (EU) 2018/1724 („Akt o industriji s nultom neto stopom emisija”) ([1]) uspostavljen je pravni okvir za jačanje proizvodnog ekosustava za tehnologije s nultom neto stopom emisija u Europskoj uniji. Konkretno, kako bi se smanjila strateška ovisnost EU-a u vezi s tehnologijama s nultom neto stopom emisija i njihovim lancima opskrbe te kako bi se postigli klimatski i energetski ciljevi EU-a, u članku 5. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija utvrđen je cilj da Komisija i države članice postignu proizvodni kapacitet koji će do 2030. moći zadovoljiti barem 40 % godišnjih potreba za uvođenjem tehnologija s nultom neto stopom emisija u EU-u i do 2040. činiti 15 % svjetske proizvodnje tehnologija s nultom neto stopom emisija.

Kako bi se postigli ti ciljevi, u članku 25. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija utvrđeni su zahtjevi za postupke javne nabave obuhvaćene direktivama 2014/23/EU ([2]), 2014/24/EU ([3]) i 2014/25/EU ([4]) („direktive o javnoj nabavi”), koji bi trebali osigurati da javna potrošnja doprinosi povećanju potražnje za tehnologijama s nultom neto stopom emisija koje doprinose održivosti i otpornosti. Tim je člankom uvedena obveza primjene minimalnih zahtjeva za okolišnu održivost i otpornost lanca opskrbe i druge obveze povezane s izvršenjem ugovora.

Ova Komunikacija sadrži smjernice za javne naručitelje i naručitelje o primjeni članka 25. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija u skladu s člankom 29. stavkom 1. tog akta i ne dovodi u pitanje pravila o državnim potporama.

II. **PODRUCJE PRIMJENE**

Članak 25. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija primjenjuje se na postupke javne nabave obuhvaćene područjem primjene Direktive 2014/23/EU, Direktive 2014/24/EU ili Direktive 2014/25/EU, ako su predmet ugovorâ tehnologije s nultom neto stopom emisija navedene u članku 4. stavku 1. točkama od (a) do (k) te uredbe i na ugovore o javnoj nabavi radova i koncesije radova koji uključuju navedene tehnologije.

Usklađenost s područjem primjene direktiva o javnoj nabavi. Područje primjene članka 25. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija odgovara području primjene direktiva o javnoj nabavi. Stoga bi pragove, izuzeća i posebne situacije iz tih direktiva trebalo uzeti u obzir pri utvrđivanju primjenjuje li se članak 25. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija na određeni postupak javne nabave. Na primjer, članak 25. primjenjuje se na ugovore koje subvencioniraju javni naručitelji ako ispunjavaju kriterije iz članka 13. Direktive 2014/24/EU ([5]). Slično tome, članak 25. primjenjuje se i na dinamičke sustave nabave i okvirne sporazume ako je vrijednost okvirnog sporazuma (ne ugovora dodijeljenih na temelju takvog sporazuma) u skladu s pragovima iz direktiva o javnoj nabavi ([6]).

Vremenski okvir. Na postupak javne nabave primjenjuje se pravo koje je na snazi tijekom poziva na nadmetanje ili na početku postupka, a ne kad se dodjeljuju ugovori. Kad je riječ o okvirnim sporazumima i ugovorima dodijeljenima na temelju takvih sporazuma, primjenjuje se pravo koje je na snazi u trenutku objave poziva na nadmetanje na temelju okvirnog sporazuma.

Uključivanje tehnologija s nultom neto stopom emisija. Članak 25. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija primjenjuje se na ugovore o javnoj nabavi radova i koncesije radova ako uključuju tehnologije s nultom neto stopom emisija navedene u članku 4. stavku 1. točkama od (a) do (k). Na primjer, ugovor o izgradnji ili obnovi školske zgrade koja će biti opremljena solarnim fotonaponskim pločama bio bi obuhvaćen člankom 25.

([1]) Uredba (EU) 2024/1735 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija i izmjeni Uredbe (EU) 2018/1724 (SL L, 2024/1735, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

([2]) Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji (Tekst značajan za EGP) (SL L 94, 28.3.2014., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

([3]) Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([4]) Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

([5]) To je slučaj kad javni naručitelj izravno subvencionira više od 50 % određenog ugovora o javnoj nabavi radova ili usluga i kad taj ugovor premašuje određeni prag.

([6]) Trenutačni pragovi mogu se provjeriti na sljedećoj poveznici: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/legal-rules-and-implementation/thresholds_en.

Na druge se postupke javne nabave članak 25. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija primjenjuje ako predmet tih postupaka uključuje tehnologije s nultom neto stopom emisija iz članka 4. stavka 1. točaka od (a) do (k) tog akta. Javni naručitelj ili naručitelj treba odrediti predmet ugovora i izričito ga navesti u dokumentaciji o nabavi. U određivanju predmeta ugovora javnim naručiteljima i naručiteljima može pomoći Jedinstveni rječnik javne nabave (CPV). Međutim, ovisno o slučaju, u obzir treba uzeti i druge aspekte. To znači da se članak 25. može primjenjivati čak i ako relevantne tehnologije s nultom neto stopom emisija nisu obuhvaćene oznakama iz CPV-a uključenima u predmetni ugovor.

Članak 25. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija primjenjuje se kad je relevantna tehnologija s nultom neto stopom emisija dio predmeta ugovora. Iako bi tehnologija s nultom neto stopom emisija trebala biti navedena u okviru predmeta ugovora, nije važno koliki je njezin udio u ukupnoj vrijednosti ugovora jer se zahtjevi iz članka 25. stavaka 1. i 7. odnose samo na uključene tehnologije s nultom neto stopom emisija (a ne na cijeli ugovor). Slično tome, vrijednost tehnologije s nultom neto stopom emisija nije relevantna ako (procijenjena) vrijednost cjelokupnog ugovora premašuje pragove za primjenu direktiva o javnoj nabavi.

Međutim, članak 25. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija primjenjuje se samo ako predmet ugovora uključuje gotov proizvod tehnologija s nultom neto stopom emisija. Ne primjenjuje se ako predmet ugovora uključuje proizvode kojima je tehnologija s nultom stopom emisija jedna od potkomponenti. Na primjer, članak 25. primjenjuje se na nabavu industrijskih baterija, ali ne i na nabavu električnih autobusa i električnih vozila, koji sadržavaju baterije ([7]).

Ako je postupak javne nabave podijeljen u grupe, za potrebe članka 25. predmet se mora ocijeniti za svaku grupu pojedinačno, a ne za cijeli postupak. Na primjer, ako je postupak javne nabave podijeljen u dvije grupe, jednu za isporuku tehnologije s nultom neto stopom emisija, a drugu za ugradnju tehnologije s nultom neto stopom emisija, članak 25. primjenjivao bi se samo na prvu grupu. Postupci se ne smiju dijeliti u grupe s ciljem da ih se isključi iz područja primjene Akta o industriji s nultom neto stopom emisija.

Sprečavanje dvostruke obuhvaćenosti člancima 25. i 26. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija. Područja primjene članaka 25. i 26. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija u nekim se slučajevima mogu preklapati. Za tu je situaciju u uvodnoj izjavi 7. Provedbene uredbe o necjenovnim kriterijima na dražbama ([8]) propisano sljedeće:

„U skladu s člankom 26. stavkom 1. Uredbe (EU) 2024/1735 države članice moraju uključiti pretkvalifikacijske kriterije ili kriterije dodjele kako bi procijenile doprinos dražbe održivosti i otpornosti. Člankom 25. Uredbe (EU) 2024/1735 zahtijeva se da javni naručitelji i naručitelji u određenim postupcima javne nabave primjenjuju minimalne obvezne zahtjeve u pogledu okolišne održivosti i određene obvezne zahtjeve za procjenu doprinosa ponude otpornosti. Postupci javne nabave i dražbe za uvođenje energije iz obnovljivih izvora doprinose otpornosti Unije. Javna poduzeća koja djeluju u energetskom sektoru i koja su naručitelji u skladu s člankom 4. Direktive 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća podliježu članku 25. Uredbe (EU) 2024/1735 kad nabavljaju tehnologiju s nultom neto stopom emisija iz članka 4. stavka 1. točaka od (a) do (k) Uredbe (EU) 2024/1735. S druge strane, mogu sudjelovati i kao ponuditelji na dražbama za uvođenje energije iz obnovljivih izvora podložno članku 26. Uredbe (EU) 2024/1735. U uvodnoj izjavi 81. Uredbe (EU) 2024/1735 podsjeća se na to da je važno osigurati da se zahtjevi održivosti i otpornosti primjenjuju tako da se osigura pošteno i ravnopravno tržišno natjecanje među sudionicima na tržištu bez obzira na njihovu vlasničku strukturu. Kako bi se osiguralo takvo pošteno i ravnopravno tržišno natjecanje, za potrebe procjene zahtjeva otpornosti i okolišne održivosti javna poduzeća koja sudjeluju u dražbama za uvođenje energije iz obnovljivih izvora u skladu s člankom 26. trebala bi podlijegati samo pravilima utvrđenima u članku 26. Pravila utvrđena u članku 25. trebala bi se primjenjivati na nabavu tehnologija s nultom neto stopom emisija, osim ako se takva nabava upotrebljava za provedbu projekata dodijeljenih u kontekstu dražbi za uvođenje energije iz obnovljivih izvora podložno članku 26.”.

([7]) Tu se razlikuje područje primjene članka 25. i članka 28. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija. Članak 25. primjenjuje se ako su tehnologije s nultom neto stopom emisija iz članka 4. stavka 1. točaka od (a) do (k) Akta o industriji s nultom neto stopom emisija dio predmeta ugovora. Među tim su tehnologijama baterije, koje su potkomponenta električnih vozila, ali ne i električni pogonski sustavi za cestovni promet, koji se mogu izjednačiti s električnim vozilima. Članak 28., s druge strane, primjenjuje se na javne programe za potporu kupnji bilo kojeg gotovog proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija, uključujući električne pogonske sustave za cestovni promet. Zbog toga su vozila s nultim emisijama obuhvaćena člankom 28. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija (vidjeti Komunikaciju Komisije C/2026/123).

([8]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2025/1176 od 23. svibnja 2025. o utvrđivanju pretkvalifikacijskih kriterija i kriterija dodjele za dražbe za uvođenje energije iz obnovljivih izvora (SL L, 2025/1176, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

III. **DOPRINOS ODRZIVOSTI I OTPORNOSTI U POSTUPCIMA JAVNE NABAVE**

Člankom 25. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija propisano je da se u postupcima javne nabave na koje se on odnosi primjenjuju tri vrste zahtjeva: minimalni obvezni zahtjevi za okolišnu održivost (članak 25. stavak 1.), zahtjev za otpornost (članak 25. stavak 7.) i barem jedan od dodatnih zahtjeva iz članka 25. stavka 3., koji se odnose na socijalne aspekte ili aspekte povezane sa zapošljavanjem, kibernetičku sigurnost ili obvezu osiguravanja pravodobne isporuke. Zahtjevi moraju biti povezani s konkretnom tehnologijom s nultom neto stopom emisija koja se nabavlja.

Prema članku 25. stavku 12. točki (a) države članice mogu uz kriterije navedene u članku 25. primijeniti dodatne necjenovne kriterije, uključujući one koji nisu obuhvaćeni Aktom o industriji s nultom neto stopom emisija. Ako je riječ o državnoj potpori, svi necjenovni kriteriji moraju biti osmišljeni u skladu s pravilima o državnim potporama, a posebno s utvrđenim maksimalnim vrijednostima pondera.

A. **Zahtjevi za okolišnu održivost (članak 25. stavak 1. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija)**

U skladu s člankom 25. stavkom 1. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija javni naručitelji i naručitelji dužni su uključiti minimalne zahtjeve povezane s okolišnom održivošću tehnologija s nultom neto stopom emisija koje se nabavljaju, kako je utvrđeno u provedbenim aktima. U Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2026/718 ([9]) utvrđeni su minimalni obvezni zahtjevi za mogućnost recikliranja lopatica vjetroturbina. Članak 25. stavak 1. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija ne sadržava obveze za tehnologije s nultom neto stopom emisija i/ili aspekte okolišne održivosti koji nisu obuhvaćeni tim provedbenim aktom ([10]). Bez obzira na to, javni naručitelji i naručitelji u svoje postupke javne nabave mogu uključiti dodatne zahtjeve povezane s okolišnom održivošću ili kriterije za dodjelu, kako je navedeno u članku 25. stavku 2.

Članak 25. stavak 1. oslanja se na provedbeni akt u kojem su utvrđeni minimalni zahtjevi za okolišnu održivost i stoga se primjenjuje od datuma početka primjene tog provedbenog akta, tj. od 30. lipnja 2026.

B. **Dodatni necjenovni zahtjevi (članak 25. stavak 3. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija)**

Dodatni necjenovni zahtjev iz članka 25. stavka 3. primjenjuje se samo na ugovore o javnoj nabavi radova i koncesije radova koji uključuju tehnologiju s nultom neto stopom emisija iz članka 4. stavka 1. točaka od (a) do (k) Akta o industriji s nultom neto stopom emisija.

Prema navedenoj odredbi javni naručitelji i naručitelji moraju uključiti barem jedan od tri u njoj sadržana zahtjeva, i to:

— poseban uvjet koji se odnosi na socijalna pitanja ili pitanja povezana sa zapošljavanjem,

— zahtjev da se dokaže usklađenost s primjenjivim zahtjevima u vezi s kibernetičkom sigurnošću ili

— posebnu ugovornu obvezu pravodobne isporuke komponente iz ugovora koja se odnosi na tehnologije s nultom neto stopom emisija iz članka 4. stavka 1. točaka od (a) do (k).

1. *Poseban uvjet koji se odnosi na socijalna pitanja ili pitanja povezana sa zapošljavanjem*

Javni naručitelji i naručitelji trebali bi imati na umu cilj strateške nabave u skladu s Aktom o industriji s nultom neto stopom emisija, tj. taj bi uvjet trebao osigurati pozitivan utjecaj na proizvodnju tehnologije s nultom neto stopom emisija na koju se odnosi predmetni ugovor u smislu socijalnih aspekata ili zapošljavanja. S obzirom na to uvjeti obuhvaćeni člankom 25. stavkom 3. točkom (a) mogli bi se odnositi, na primjer, na zapošljavanje osoba koje se suočavaju s posebnim društvenim ili profesionalnim poteškoćama, sudjelovanje MSP-ova, etičnu nabavu ili obveze osposobljavanja i naukovanja. Javni naručitelji i naručitelji mogu se pozvati i na posebne socijalne uvjete ili uvjete povezane sa zapošljavanjem koje su već uspješno primijenili, pod uvjetom da su ti uvjeti povezani s predmetom dotičnog ugovora.

([9]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2026/718 od 20. ožujka 2026. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2024/1735 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu minimalnih zahtjeva za okolišnu održivost za postupke javne nabave koji uključuju određene tehnologije s nultom neto stopom emisija (SL L, 2026/718, 23.3.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2026/718/oj).

([10]) Time se ne dovode u pitanje obveze koje proizlaze iz drugih zakonodavnih akata. Na primjer, kad je riječ o dizalicama topline, javni naručitelji i naručitelji već su obvezni nabavljati samo one koje su u dva najviša razreda energetskih svojstava (vidjeti članak 7. Direktive (EU) 2023/1791). Zahtjevi za okolišnu održivost baterija utvrdit će se u skladu s Uredbom o baterijama (Uredba (EU) 2024/1781).

Ako su i veličina potencijalnih ponuditelja i dobavljača i vrijednost tehnologije s nultom neto stopom emisija u ugovoru usporedive s veličinama projekata u okviru dražbi za energiju iz obnovljivih izvora, javne naručitelje i naručitelje potiče se da posebni uvjet iz članka 25. stavka 3. u najvećoj mogućoj mjeri usklade s odgovarajućim pretkvalifikacijskim kriterijem za dražbe u okviru Akta o industriji s nultom neto stopom emisija (vidjeti članak 26. tog akta). To se odnosi na socijalne aspekte i aspekte povezane s ljudskim pravima u okviru pretkvalifikacijskog kriterija na dražbama koji se odnosi na odgovorno poslovno ponašanje, kako je dodatno utvrđeno u članku 4. Akta o provedbi Akta o industriji s nultom neto stopom emisija ([11]). Pri usklađivanju posebnog uvjeta s pretkvalifikacijskim kriterijem javni naručitelji i naručitelji trebali bi osigurati da zahtjevi u okviru uvjeta budu povezani s predmetom ugovora i da ne prelaze njegove okvire. To znači da se svi zahtjevi u vezi s dubinskom analizom i otkrivanjem moraju odnositi na poslovanje ili lance opskrbe povezane s pruženim proizvodom, radovima ili uslugom.

Primjeri posebnih uvjeta u javnoj nabavi koji se odnose na socijalna pitanja ili pitanja povezana sa zapošljavanjem:

— Ugovaratelj se obvezuje na X sati rada za programe stručnog osposobljavanja (npr. naukovanje) i Y sati za programe socijalnog uključivanja (npr. profesionalna reintegracija u svrhu izvršenja ugovora).

— Pri ispunjavanju svojih obveza iz ugovora ugovaratelj poduzima mjere koje se odnose na ključne aspekte dubinske analize u vezi sa socijalnim i ljudskim pravima kako je utvrđeno u članku 5. stavku 1. točkama od (a) do (g) Direktive (EU) 2024/1760 o dubinskoj analizi za održivo poslovanje.

2. *Zahtjev za dokazivanje usklađenosti u području kibernetičke sigurnosti*

U članku 25. stavku 3. točki (b) Akta o industriji s nultom neto stopom emisija utvrđen je zahtjev za dokazivanje usklađenosti s primjenjivim zahtjevima u području kibernetičke sigurnosti. Izričito se upućuje na Akt o kibernetičkoj otpornosti ([12]), koji će se u potpunosti primjenjivati od 11. prosinca 2027. Prije tog datuma javni naručitelji i naručitelji trebali bi tražiti da ponuditelji dokažu usklađenost s primjenjivim zahtjevima u području kibernetičke sigurnosti iz nacionalnog i europskog prava.

Kibernetička sigurnost jedan je od zahtjeva za dražbe iz članka 26. (vidjeti članak 5. Provedbene uredbe (EU) 2025/1176). Nacionalna tijela potiču se da, kad god je to moguće, slijede specifikacije iz članka 5. Uredbe o provedbi ([13]) članka 26.

3. *Posebna ugovorna obveza pravodobne isporuke*

Obveza pravodobne isporuke trebala bi se konkretno primjenjivati na komponentu ugovora koja se odnosi na tehnologije s nultom neto stopom emisija. Ta bi obveza trebala podrazumijevati pravodobnu isporuku svih aspekata povezanih s tehnologijama s nultom neto stopom emisija, uključujući, ovisno o slučaju, planiranje, kupnju, ugradnju i puštanje u pogon. Ne mora se primjenjivati na druge dijelove ugovora.

Slično kao za druge dodatne necjenovne kriterije, javne naručitelje i naručitelje potiče se da posebni uvjet usklade s pretkvalifikacijskim kriterijem pravodobne isporuke iz članka 26. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija. U članku 6. Provedbenog akta ([14]) navedeni su primjeri relevantnih pretkvalifikacijskih zahtjeva.

([11]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2025/1176 od 23. svibnja 2025. o utvrđivanju pretkvalifikacijskih kriterija i kriterija dodjele za dražbe za uvođenje energije iz obnovljivih izvora (SL L, 2025/1176, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

([12]) Uredba (EU) 2024/2847 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2024. o horizontalnim zahtjevima u pogledu kibernetičke sigurnosti za proizvode s digitalnim elementima i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013 i (EU) 2019/1020 te Direktive (EU) 2020/1828 (Akt o kibernetičkoj otpornosti) (SL L, 2024/2847, 20.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

([13]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2025/1176 od 23. svibnja 2025. o utvrđivanju pretkvalifikacijskih kriterija i kriterija dodjele za dražbe za uvođenje energije iz obnovljivih izvora (SL L, 2025/1176, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

([14]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2025/1176 od 23. svibnja 2025. o utvrđivanju pretkvalifikacijskih kriterija i kriterija dodjele za dražbe za uvođenje energije iz obnovljivih izvora (SL L, 2025/1176, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

Primjer ugovorne obveze pravodobne isporuke:

Priprema i izvođenje radova povezanih s postavljanjem fotonaponskih modula trebaju trajati do četiri mjeseca od datuma početka navedenog u dokumentaciji o nabavi. Ako se prekorači rok za dovršetak naveden u ugovoru, izvođaču radova izreći će se kazna od XXX EUR po kalendarskom danu kašnjenja. Nakon osmog dana kašnjenja kazna će se povećati na YYY EUR.

C. Zahtjevi za otpornost (članak 25. stavak 7. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija)

1. *U kojim se slučajevima doprinos otpornosti uzima u obzir?*

Zahtjev za otpornost iz članka 25. stavka 7. primjenjuje se samo na gotovi proizvod tehnologija s nultom neto stopom emisija i njegove glavne posebne komponente za koje EU znatno ovisi o opskrbi iz treće zemlje. Glavne posebne komponente tehnologija s nultom neto stopom emisija navedene su u Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2025/1178 od 23. svibnja 2025. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2024/1735 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu popisa gotovih proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija i njihovih glavnih posebnih komponenti za potrebe procjene doprinosa otpornosti ([15]).

U članku 25. stavku 7. definirana je znatna ovisnost u opskrbi. Navedene su dvije situacije:

1. više od 50 % EU-ove opskrbe gotovim proizvodom ili glavnom posebnom komponentom tehnologija s nultom neto stopom emisija dolazi iz jedne zemlje koja nije članica EU-a; ILI

2. više od 40 % EU-ove opskrbe gotovim proizvodom ili glavnom posebnom komponentom tehnologija s nultom neto stopom emisija dolazi iz zemlje koja nije članica EU-a I taj se postotak dvije uzastopne godine povećavao u prosjeku za barem 10 postotnih bodova.

1. slika

Kad treba uzeti u obzir doprinos ponude otpornosti

Za potrebe ovih smjernica svaka zemlja izvan EU-a koja ispunjava jedan od dva uvjeta iz članka 25. stavka 7. drugog podstavka smatra se „dominantnim izvorom opskrbe”.

([15]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2025/1178 od 23. svibnja 2025. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2024/1735 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu popisa gotovih proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija i njihovih glavnih posebnih komponenti za potrebe procjene doprinosa otpornosti (SL L, 2025/1178, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1178/oj).

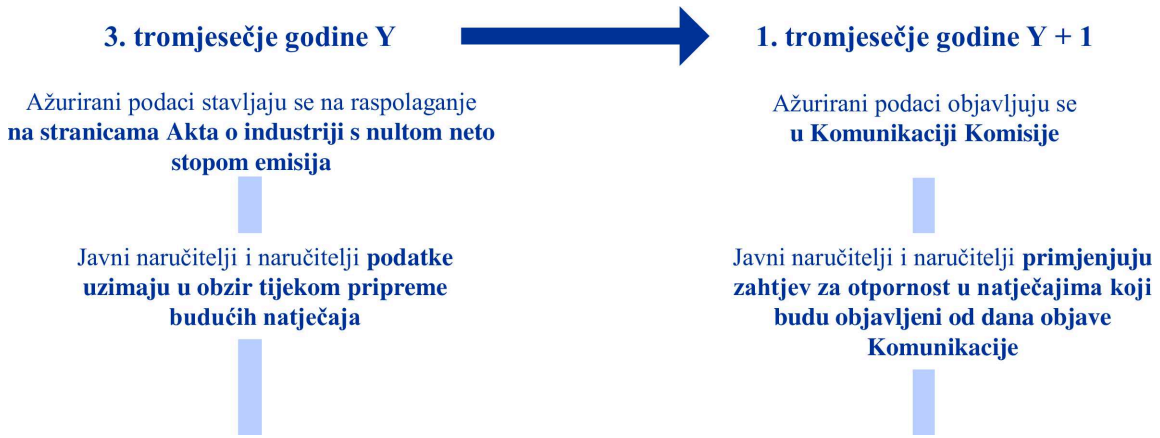
Udio gotovih proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija i njihovih glavnih posebnih komponenti koje EU uvozi iz raznih trećih zemalja Komisija utvrđuje na godišnjoj razini i priopćava putem namjenske Komunikacije, u skladu s člankom 29. stavkom 2. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija. Prva Komunikacija o ovisnostima u području tehnologija s nultom neto stopom emisija već je objavljena ([16]) i primjenjuje se od 30. prosinca 2025. Velike ovisnosti istaknute su podebljanim slovima i bojom u tablici 1 u toj komunikaciji. Javni naručitelji i naručitelji moraju koristiti podatke iz Komunikacije i ne smiju sami izračunavati ovisnosti u opskrbi tehnologijama s nultom neto stopom emisija.

Komunikacija će se ažurirati jednom godišnje. Moguće je da neće uvijek sadržavati podatke o ovisnosti za sve glavne posebne komponente. Komisija intenzivno radi na utvrđivanju osnove za mjerenje ovisnosti za sve takve komponente. Stoga će se podaci postupno dodavati u budućim ažuriranjima. Za sve gotove proizvode tehnologija s nultom neto stopom emisija ili glavne posebne komponente koje nisu navedene u Komunikaciji može se pretpostaviti da ne postoji velika ovisnost.

Kako bi se javnim naručiteljima i naručiteljima dalo dovoljno vremena za prilagodbu ažuriranim informacijama o udjelu opskrbe i ovisnosti EU-a o raznim zemljama, tablica s ažuriranim podacima objavit će se na internetskim stranicama Akta o industriji s nultom neto stopom emisija otprilike šest mjeseci prije objave ažurirane Komunikacije. Tablica će se ažurirati u trećem tromjesečju svake godine, a sama ažurirana Komunikacija objavit će se u prvom tromjesečju sljedeće godine. Napominjemo da su podaci na internetskim stranicama Akta o industriji s nultom neto stopom emisija okvirni i da je za procjenu ovisnosti u opskrbi u smislu članka 25. stavka 7. drugog podstavka relevantna samo Komunikacija.

2. slika

Rokovi u vezi sa zahtjevom za otpornost

2. *Primjena zahtjeva za otpornost*

Zahtjevi za otpornost primjenjuju se kad se u Komunikaciji Komisije o ovisnostima u vezi s tehnologijama s nultom neto stopom tehnologija utvrdi da za određeni gotovi proizvod tehnologija s nultom neto stopom emisija i/ili neku od njegovih glavnih posebnih komponenti postoji visoka ovisnost.

U članku 25. stavku 7. točkama (a) i (b) Akta o industriji s nultom neto stopom emisija opisani su temeljni zahtjevi za otpornost.

— U stavku 7. točki (a) propisano je da najviše 50 % vrijednosti gotovog proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija smije potjecati iz dominantnog izvora opskrbe.

To znači da najviše polovina ukupnog troška gotovog proizvoda za javnog naručitelja ili naručitelja smije biti povezana s dominantnim izvorom opskrbe. Na primjer, u slučaju krovnih solarnih fotonaponskih sustava ugovorom se najviše 50 % sredstava može dodijeliti za sustave iz dominantnog izvora opskrbe.

([16]) Komunikacija Komisije s ažuriranim informacijama za potrebe utvrđivanja udjela opskrbe Europske unije gotovim proizvodima i njihovim glavnim posebnim komponentama podrijetlom iz pojedinačnih trećih zemalja u skladu s Uredbom (EU) 2024/1735 o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija (Akt o industriji s nultom neto stopom emisija) (SL C, C/2025/3236, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

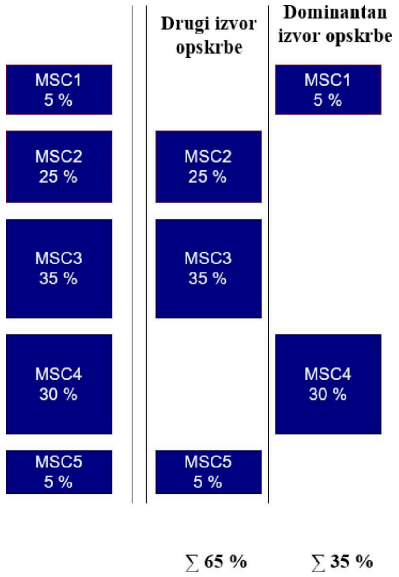
Taj se izračun primjenjuje na sredstva koja javni naručitelji i naručitelji troše na opskrbu gotovim proizvodom tehnologija s nultom neto stopom emisija. Ne izračunava se kao zbroj sredstava za glavne posebne komponente.

— U stavku 7. točki (b) propisano je da bi najviše 50 % vrijednosti glavnih posebnih komponenti trebalo potjecati iz dominantnog izvora opskrbe.

Zahtjev iz stavka 7. točke (b) primjenjuje se na ukupnu vrijednost svih glavnih posebnih komponenti, a ne na svaku pojedinačnu komponentu. Za izračun udjela dominantnog izvora opskrbe potrebne su dvije informacije: (1) podrijetlo svake glavne posebne komponente (vidjeti odjeljak III.C.3.) i (2) udio vrijednosti svake glavne posebne komponente (vidjeti odjeljak III.C.4.). Ukupna vrijednost svih glavnih posebnih komponenti koje potječu iz dominantnog izvora opskrbe smije činiti najviše 50 % ukupne vrijednosti. Odabir komponenti treba prepustiti ponuditelju (a ne javnim naručiteljima ili naručiteljima). Time se osigurava dostatno tržišno natjecanje među dobavljačima komponenti, a ponuditeljima omogućuje da donose troškovno najučinkovitije odluke uz istovremenu primjenu zahtjeva.

3. slika

Primjena članka 25. stavka 7. točke (b)

Pojednostavljeni primjer prikazan je na 3. slici; ta tehnologija s nultom stopom emisija sastoji se od pet glavnih posebnih komponenti. Ponuditelj namjerava koristiti proizvod s nultom neto stopom emisija koji ima dvije glavne posebne komponente koje potječu iz dominantnog izvora opskrbe (označene kao „MSC1” i „MSC4”). Sklop i komponente zajedno čine 35 % vrijednosti svih glavnih posebnih komponenti. U tom bi primjeru glavne posebne komponente bile u skladu sa stavkom 7. točkom (b).

Zahtjev za otpornost primjenjuje se na tehnologije s nultom neto stopom emisija isporučene u okviru javne nabave, a ne na ukupnu ili prosječnu nabavu dobavljača za proizvodnju tih tehnologija.

Uvjete za dominantan izvor opskrbe mogu ispunjavati i dvije zemlje ako je jedna od njih dominantna za jednu komponentu, a druga za drugu. U tom se slučaju zahtjev za otpornost primjenjuje na svaku od tih zemalja zasebno. Napominjemo da je u vrijeme objave ovih smjernica taj scenarij hipotetski.

3. *Utvrđivanje i provjera podrijetla gotovih proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija i njihovih glavnih posebnih komponenti*

Da bi mogli primijeniti članak 25. stavak 7. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija ponuditelji, javni naručitelji i naručitelji moraju znati podrijetlo gotovog proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija i njegovih glavnih posebnih komponenti. Podrijetlo gotovog proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija i njegovih glavnih posebnih komponenti treba utvrditi u skladu s pravilima o nepovlaštenom podrijetlu na temelju Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([17]) (Carinski zakonik Unije). Tom su uredbom utvrđena pravila i postupci za carinske operacije unutar EU-a, što uključuje pojam pravila o podrijetlu za utvrđivanje mjesta podrijetla proizvoda. Pravila o nepovlaštenom podrijetlu temelje se na tarifnom broju HS-a. Prilog II. sadržava pregled relevantnih tarifnih brojeva HS-a za tehnologije na koje se trenutačno primjenjuje zahtjev za otpornost. Pravila o nepovlaštenom podrijetlu navedena su u „Tablici s popisom pravila u skladu s kojima se proizvodima dodjeljuje nepovlašteno podrijetlo (u skladu s razvrstavanjem u KN)" Europske komisije ([18]).

U skladu s Carinskim zakonikom Unije, za dokaz o podrijetlu primjenjuje se načelo slobodnog dokazivanja. To znači da se za dokazivanje podrijetla određenog gotovog proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija ili njegove glavne posebne komponente mogu upotrijebiti razni dokumenti i dokazi. Javni naručitelji i naručitelji stoga mogu zatražiti bilo koje dokumente koji sadržavaju pouzdane informacije koje povezuju proizvode s njihovim mjestom proizvodnje ili sastavljanja. Ti dokumenti mogu biti, primjerice, računi, identifikacijske oznake, serijski brojevi ili šifre proizvoda, pločice s imenima, potvrde o podrijetlu, teretnice i druge prijevozne isprave, popisi materijala, potvrde o tvorničkoj inspekciji ili podaci iz sustava za upravljanje proizvodnjom.

Iako se Carinski zakonik Unije primjenjuje samo na proizvode koji se uvoze u EU, ista se dokumentacija po analogiji može upotrijebiti za gotove proizvode tehnologija s nultom neto stopom emisija i glavne posebne komponente koji ne podliježu Carinskom zakoniku Unije. To uključuje gotove proizvode i glavne posebne komponente proizvedene u EU-u ili uvezene kao dio šireg proizvoda. U potonjem bi slučaju carinska dokumentacija sadržavala dokaz o podrijetlu šireg proizvoda, ali ne i posebnih komponenti ugrađenih u njega.

Osim dokumentarnih dokaza, javni naručitelji i naručitelji trebali bi se sve više oslanjati na digitalne sustave sljedivosti koji omogućuju sigurnu i interoperabilnu provjeru podrijetla i lanaca opskrbe. To bi u budućnosti moglo uključivati i digitalne putovnice za proizvode. Ako ugovaratelj navede da neki njegovi proizvodi ili glavne posebne komponente potječu iz dominantnog izvora opskrbe, javni naručitelj ili naručitelj ne bi trebao tražiti dokaze o podrijetlu za te proizvode ili glavne posebne komponente.

Ako ugovaratelj ne dostavi relevantne dokumente koji dokazuju podrijetlo ili mjesto sastavljanja proizvoda ili glavne posebne komponente, javni naručitelj ili naručitelj trebao bi pretpostaviti da ti proizvodi ili glavne posebne komponente potječu ili su sastavljeni u zemlji o kojoj EU uvelike ovisi.

Kako bi se smanjilo administrativno opterećenje za javne naručitelje i naručitelje, Komisija potiče države članice da stvore „bijele liste" proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija koji su u skladu sa zahtjevima za otpornost.

4. *Mjerenje vrijednosti glavnih posebnih komponenti*

Da bi mogli primijeniti članak 25. stavak 7. točku (b) Akta o industriji s nultom neto stopom emisija ponuditelji, javni naručitelji i naručitelji moraju znati koliki je udio vrijednosti svake glavne posebne komponente u gotovom proizvodu. U tu svrhu ponuditelji mogu koristiti referentne udjele vrijednosti iz Priloga I. ovim smjernicama ili odgovarajućom popratnom dokumentacijom dokazati stvarne udjele vrijednosti glavnih posebnih komponenti.

([17]) Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, 10.10.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

([18]) Europska komisija, Tablica s popisom pravila u skladu s kojima proizvodima dodjeljuje nepovlašteno podrijetlo (nakon razvrstavanja u KN), https://taxation-customs.ec.europa.eu/table-list-rules-conferring-non-preferential-origin-products-following-classification-cn_en.

Referentne vrijednosti

Ponuditelji mogu koristiti referentne vrijednosti kako bi pojednostavnili primjenu zahtjeva za otpornost. U Prilogu I. ovim smjernicama navedeni su referentni udjeli vrijednosti za glavne posebne komponente najrelevantnijih tehnologija s nultom neto stopom emisija u kontekstu javne nabave. Udjeli vrijednosti temelje se na procjenama Zajedničkog istraživačkog centra (JRC) Europske komisije i odražavaju dodanu vrijednost glavnih posebnih komponenti ([19]).

Referentne vrijednosti navedene su samo za tehnologije s nultom neto stopom emisija za koje u vrijeme objave ovih smjernica postoji ovisnost u opskrbi ([20]). Ove se smjernice prema potrebi mogu ažurirati kako bi se uključile referentne vrijednosti za dodatne tehnologije s nultom neto stopom emisija, npr. kad se pojave ovisnosti u opskrbi za dodatne tehnologije. Referentne vrijednosti mogu se ažurirati i kako bi se uzeli u obzir promjenjivi tržišni uvjeti.

Stvarne vrijednosti

Referentni udjeli vrijednosti navedeni u Prilogu I. možda ne odražavaju stvarnu vrijednost glavne posebne komponente. Stoga bi ponuditelji trebali imati mogućnost odrediti udjele vrijednosti svojih glavnih posebnih komponenti i koristiti te udjele vrijednosti u okviru primjene zahtjeva za otpornost iz članka 25. stavka 7. točke (b) Akta o industriji s nultom neto stopom emisija. Pritom bi trebali moći javnim naručiteljima ili naručiteljima pokazati kako izračunavaju udio vrijednosti komponenti.

Kako bi se utvrdili i dokazali udjeli vrijednosti koji odstupaju od onih iz Priloga I. ili za javnu nabavu tehnologija koje nisu navedene u Prilogu I. potrebno je poštovati sljedeća načela:

— zbroj udjela vrijednosti svih glavnih posebnih komponenti mora biti 100 %,

— svaki pojedinačni udio predstavlja relativnu dodanu vrijednost proizvodnje predmetne glavne posebne komponente,

— potrebno je dostaviti odgovarajuću dokumentaciju o kupovnim cijenama i podrijetlu komponenti, primjerice kako je opisano u odjeljku III.C.3.,

— u izračun vrijednosti glavnih posebnih komponenti potrebno je uključiti antidampinške pristojbe, kompenzacijske pristojbe i carine.

Ako je račun izdan u drugoj valuti, vrijednost se mora preračunati u EUR prema tečaju u trenutku kupnje.

5. *Usklađenost sa zahtjevima za otpornost tijekom cijelog postupka javne nabave*

Kao i za sve druge zahtjeve, uvjete i ugovorne obveze iz članka 25., ponuditelji se pri podnošenja ponude moraju obvezati, na primjer u obliku osobne izjave, da će poštovati zahtjeve za otpornost. Stvarna usklađenost može se dokazati kasnije.

Javni naručitelji i naručitelji imaju diskrecijsko pravo odlučiti kada će provjeriti stvarnu usklađenost sa zahtjevima. To može biti u različitim fazama provedbe projekta. Isto tako, po vlastitom nahođenju određuju koji se dokumenti mogu koristiti za dokazivanje usklađenosti.

([19]) U tim se procjenama zanemaruje dodana vrijednost komponenti koje nisu glavne posebne komponente. Stoga bi udjeli vrijednosti mogli biti veći od dodane vrijednosti glavnih posebnih komponenti ako se uzmu u obzir sve ostale komponente i dijelovi lanca vrijednosti.

([20]) Prema Komunikaciji Komisije s ažuriranim informacijama za potrebe utvrđivanja udjela opskrbe Europske unije gotovim proizvodima i njihovim glavnim posebnim komponentama podrijetlom iz pojedinačnih trećih zemalja u skladu s Uredbom (EU) 2024/1735 o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija (Akt o industriji s nultom neto stopom emisija) (SL C, C/2025/3236, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

Važno je da javni naručitelji i naručitelji pri određivanju načina za dokazivanje usklađenosti sa zahtjevom za otpornost uzmu u obzir rokove za utvrđivanje dobavljača za element ugovora koji se odnosi na tehnologije s nultom neto stopom emisija: ugovaratelj neće moći dostaviti dokaze prije nego projekt dođe u fazu u kojoj se biraju dobavljači.

6. *Utvrđivanje razmjerne naknade (članak 25. stavak 7. točka (d) Akta o industriji s nultom neto stopom emisija)*

U natječaju koji uključuje obveze u vezi s otpornošću bit će odabrana najbolja ponuda među onima koje ispunjavaju te obveze i druge zahtjeve. Ako odabrani ponuditelj u kasnijoj fazi ne bude javnim naručiteljima i naručiteljima mogao dostaviti odgovarajuće dokaze usklađenosti s člankom 25. stavkom 7. točkama (a) i (b), javni naručitelji i naručitelji od njega će tražiti da plati razmjernu naknadu od barem 10 % vrijednosti gotovih proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija iz ugovora (ne ukupne vrijednosti ugovora). Naknada od barem 10 % mora se zaračunati na punu vrijednost gotovog proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija ako ponuditelj ne može dokazati potpunu usklađenost sa zahtjevima, među ostalim i ako je neusklađen samo dio tehnologije s nultom neto stopom emisija.

Primjer: javni naručitelj ili naručitelj pokreće postupak za ugovor o javnoj nabavi radova za nabavu i postavljanje fotonaponskih modula. Prije pokretanja postupka javne nabave Komisija utvrđuje da je zemlja X dominantan izvor opskrbe fotonaponskim modulima i da se u postupku javne nabave moraju primjenjivati zahtjevi za otpornost iz članka 25. stavka 7. Tijekom izvršavanja ugovora javni naručitelj ili naručitelj zahtijeva dokaze usklađenosti s člankom 25. stavkom 7. točkom (c). Izvođač radova dostavlja relevantne dokaze da je fotonaponske module nabavio iz zemlje koja nije zemlja X, ali samo za 30 % ukupne vrijednosti nabavljenih fotonaponskih modula. U skladu s člankom 25. stavkom 7. točkom (d) izvođač radova mora platiti razmjernu naknadu od barem 10 % vrijednosti svih fotonaponskih modula isporučenih na temelju ugovora.

Javni naručitelji i naručitelji trebali bi osigurati da vrijednost gotovih proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija u ugovoru ne bude neuobičajeno niska. Razmjerna naknada izračunava se na temelju vrijednosti gotovih proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija koja je u skladu s tržišnim uvjetima. Na primjer, ugovor o građevinskim radovima uključuje postavljanje solarnih ploča. Cijena ploča je 50 % ispod tržišne cijene. Potrebne dokaze o ispunjavanju zahtjeva za otpornost nije moguće pružiti. Odgovarajuća naknada mora se izračunati na temelju tržišne vrijednosti solarnog fotonaponskog sustava, a ne niske cijene navedene u ugovoru o radovima.

Razmjerna naknada trebala bi biti dovoljno visoka da odvrati ponuditelje od strategija nadmetanja koje uključuju namjerno nepoštovanje zahtjeva za otpornost, što se može provjeriti tek naknadno. Naknada može biti u obliku paušalne novčane kazne ili u nekom drugom obliku, ovisno o slučaju.

IV. **IZNIMKE**

Članak 25. stavci 9. i 11. javnim naručiteljima i naručiteljima omogućuju da u nekim iznimnim slučajevima odluče ne primjenjivati kriterije održivosti i otpornosti.

Prema članku 25. stavku 9. javni naručitelji i naručitelji mogu pri objavi poziva ili na početku postupka odlučiti da neće primjenjivati zahtjeve za okolišnu održivost iz članka 25. stavka 1. ni dodatne zahtjeve iz članka 25. stavka 3. u sljedećim slučajevima:

— ako bi nakon objektivne i transparentne evaluacije samo jedan gospodarski subjekt mogao isporučiti predmetnu tehnologiju (članak 25. stavak 9. točka (a)),

— ako sličan prethodni postupak nije rezultirao odgovarajućim ponudama ili zahtjevima za sudjelovanje (članak 25. stavak 9. točka (b)), ili

— ako bi razlike u troškovima između usklađenih i neusklađenih ponuda bile nerazmjerne (članak 25. stavak 9. točka (c)).

Kad je riječ o kriterijima otpornosti iz članka 25. stavka 7., sustav iznimaka je drugačiji. U članku 25. stavku 8. propisana je automatska i obvezna iznimka na temelju međunarodnih sporazuma. U članku 25. stavku 11. utvrđena je *ex post* iznimka užeg područja primjene: javni naručitelji i naručitelji mogu odlučiti da neće primjenjivati zahtjeve za otpornost samo ako uključivanje tih zahtjeva nije rezultiralo odgovarajućim ponudama ili zahtjevima za sudjelovanje u istom postupku.

Razlog za iznimku ✓– mogući razlog ×– nije mogući razlog	Zahtjevi za okolišnu učinkovitost (članak 25. stavak 1.)	Dodatni zahtjevi (članak 25. stavak 3.)	Zahtjevi za otpornost (članak 25. stavak 7.)
Jedan dobavljač	✓ Članak 25. stavak 9. točka (a)	✓ Članak 25. stavak 9. točka (a)	✗
Bez odgovarajućih ponuda	✓ — kao odgovor na sličan prethodni postupak Članak 25. stavak 9. točka (b)	✓ — kao odgovor na sličan prethodni postupak Članak 25. stavak 9. točka (b)	✓ — kao odgovor na isti postupak Članak 25. stavak 11. točka (c)
Nerazmjerni troškovi ili tehnička nekompatibilnost	✓ Članak 25. stavak 9. točka (c)	✓ Članak 25. stavak 9. točka (c)	✗
Međunarodni sporazumi (npr. Sporazum o javnoj nabavi)	✗	✗	✓ Članak 25. stavak 8.

A. **Jedan dobavljač (članak 25. stavak 9. točka (a) Akta o industriji s nultom neto stopom emisija)**

Iznimka iz članka 25. stavka 9. točke (a) Akta o industriji s nultom neto stopom emisija odnosi se na situaciju monopola u kojoj određenu tehnologiju s nultom neto stopom emisija može isporučiti samo određeni gospodarski subjekt i ne postoji razumna alternativa ili zamjena. Ako javni naručitelji i naručitelji provedu prethodnu analizu tržišta i/ili prethodnu provjeru tržišta te na temelju objektivne i transparentne ocjene utvrde da takav monopol postoji, mogu odlučiti ne primijeniti zahtjeve iz članka 25. stavaka 1. i 3. Osim toga, nepostojanje tržišnog natjecanja ne smije biti posljedica umjetnog ograničavanja parametara u postupku javne nabave. Javni naručitelji i naručitelji ne smiju manipulirati tehničkim specifikacijama ni zahtjevima kako bi isključili konkurente. Primjena iznimke strogo je ograničena na neizbježne situacije tehnološke ekskluzivnosti.

Iznimka bi se trebala primjenjivati na transparentan način, u skladu s načelima utvrđenima u pravu EU-a o javnoj nabavi. Javni naručitelji i naručitelji trebali bi moći dokazati da ne postoji razuman alternativni dobavljač ili zamjena i da izostanak konkurentnih ponuda nije rezultat samonametnutih ili nepotrebnih ograničenja u predmetnom postupku nabave koji uključuje tehnologiju s nultom neto stopom emisija.

B. **Nepostojanje odgovarajuće ponude ili zahtjeva za sudjelovanje (članak 25. stavak 9. točka (b) i članak 25. stavak 11. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija)**

Kad je riječ o zahtjevima za okolišnu održivost i dodatnim zahtjevima, iznimka iz članka 25. stavka 9. točke (b) javnim naručiteljima i naručiteljima omogućava da ne primijene zahtjeve iz članka 25. stavaka 1. i 3. ako nisu podnesene odgovarajuće ponude ili odgovarajući zahtjevi za sudjelovanje kao odgovor na sličan prethodni postupak javne nabave koji je isti javni naručitelj ili naručitelj pokrenuo u dvije godine neposredno prije početka planiranog novog postupka nabave.

U Direktivi 2014/24/EU dodatno se pojašnjava u kojim bi se slučajevima ponuda ili zahtjev za sudjelovanje trebali smatrati „neodgovarajućima”. Navedeno je sljedeće:

„Smatra se da ponuda nije odgovarajuća ako nije relevantna za ugovor i ako bez većih izmjena očito ne može odgovoriti na potrebe i zahtjeve javnog naručitelja navedene u dokumentaciji o nabavi. Zahtjev za sudjelovanje smatra se neodgovarajućim ako se dotični gospodarski subjekt isključuje ili može isključiti u skladu s člankom 57. ili ako ne odgovara kriterijima za odabir koje je utvrdio javni naručitelj u skladu s člankom 58.” ([21])

Treba naglasiti da se ponuda ili zahtjev za sudjelovanje ne može smatrati neodgovarajućim ako cijena premašuje proračun javnog naručitelja ili naručitelja kako je utvrđen i dokumentiran prije pokretanja postupka javne nabave.

Kad je riječ o zahtjevima za otpornost, članak 25. stavak 11. može se primijeniti samo ako je pokrenut postupak javne nabave koji uključuje zahtjeve za otpornost i ako nisu podnesene odgovarajuće ponude ili zahtjevi za sudjelovanje. Ne može se primijeniti na temelju sličnog prethodnog postupka javne nabave u kojem nije podnesena odgovarajuća ponuda ili odgovarajući zahtjev za sudjelovanje ni na temelju preliminarne analize tržišta koja pokaže da neće biti podnesena odgovarajuća ponuda ili zahtjev za sudjelovanje ako se pokrene postupak javne nabave koji uključuje zahtjeve za otpornost.

Ako je taj uvjet ispunjen, javni naručitelji i naručitelji mogu birati između dvije mogućnosti:

— ***pregovarački postupak bez prethodne objave.*** Ako javni naručitelji i naručitelji odluče primijeniti pregovarački postupak, ne smiju mijenjati natječajne specifikacije / minimalne zahtjeve, uključujući zahtjeve za otpornost. Međutim, moći će pregovarati o drugim aspektima ugovora,

— ***neprimjenjivanje zahtjeva za otpornost.*** Javni naručitelji i naručitelji mogu odlučiti i pokrenuti novi postupak javne nabave koji će se odnositi na iste potrebe kao i prvotni postupak, ali bez primjene zahtjeva za otpornost. U tom slučaju javni naručitelji i naručitelji imaju veću fleksibilnost za izmjenu natječajnih specifikacija u odnosu na prvotni postupak javne nabave.

C. Nerazmjerne razlike u troškovima (članak 25. stavak 9. točka (c) i članak 25. stavak 10. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija)

U skladu s člankom 25. stavkom 9. točkom (c) i člankom 25. stavkom 10. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija, ako je procijenjena razlika u cijeni zbog primjene zahtjeva za održivost (članak 25. stavak 1.) i dodatnog zahtjeva (članak 25. stavak 3.) veća od 20 %, javni naručitelj ili naručitelj može odlučiti da ta dva zahtjeva neće uključiti u postupak javne nabave.

Procijenjena razlika u cijeni od 20 % trebala bi se odnositi samo na trošak elementa tehnologije s nultom neto stopom emisija u ugovoru o javnoj nabavi, a ne na vrijednost cjelokupnog ugovora. Vrijednost javne nabave trebalo bi, ovisno o slučaju, procijeniti u skladu s člankom 5. Direktive 2014/24/EU.

Javni naručitelj ili naručitelj mora nerazmjeran trošak procijeniti prije početka postupka javne nabave. To se dokazuje samo ako javni naručitelj ili naručitelj dostavi objektivne i provjerljive podatke koji pokazuju da bi, ako svi ostali uvjeti budu jednaki, razlika u troškovima između postupka javne nabave koji se provodi uz primjenu tih necjenovnih kriterija i postupka javne nabave bez tih kriterija bila veća od 20 %. Da bi se podaci mogli smatrati objektivnima i provjerljivima, moraju se temeljiti na analizi tržišta i pokazivati u kojoj bi mjeri primjena navedenih kriterija povećala trošak ponuđenih projekata u odnosu na teorijsku analizu troškova u kojoj nisu primijenjeni necjenovni kriteriji iz članka 25. Trošak iz nedavnih postupaka javne nabave može poslužiti kao referentna vrijednost. Podaci moraju biti provjerljivi u smislu da dionicima moraju biti dostupne informacije o analizi koju je proveo javni naručitelj ili naručitelj.

([21]) Članak 32. stavak 2. točka (a) drugi podstavak Direktive 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

Budući da javni naručitelji i naručitelji imaju određenu fleksibilnost u primjeni necjenovnih kriterija, uključujući, na primjer, mogućnost odabira među raznim dodatnim necjenovnim kriterijima iz članka 25. stavka 3. ili primjene dodatnog necjenovnog zahtjeva za okolišnu održivost iz članka 25. stavka 2., procjena razlike u troškovima mora se temeljiti na kriterijima s najmanjim mogućim učinkom na troškove. Ako se procijeni da bi zbog kriterija utvrđenih na toj najnižoj razini došlo do razlika u troškovima većih od 20 %, javni naručitelj ili naručitelj može odlučiti da neće primijeniti necjenovne kriterije iz članka 25. stavaka od 1. do 4.

D. **Međunarodni sporazumi (članak 25. stavak 8. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija)**

Iznimka iz članka 25. stavka 8. Akta o industriji s nultom neto stopom emisija odnosi se na situaciju u kojoj je dominantan izvor opskrbe stranka međunarodnih sporazuma o javnoj nabavi. Prema toj iznimci zahtjevi za otpornost ne bi se trebali primjenjivati na tehnologije s nultom neto stopom emisija čiji je prevladavajući izvor opskrbe obvezan Sporazumom o javnoj nabavi ili drugim relevantnim međunarodnim sporazumima koji su obvezujući i za EU ako je postupak javne nabave obuhvaćen Prilogom I. Sporazumu o javnoj nabavi ili drugim relevantnim međunarodnim sporazumom ([22]). Ta se iznimka odnosi na podrijetlo proizvoda, a ne na mjesto osnivanja dobavljača.

Primjer: postupak javne nabave koji provodi javni naručitelj iz EU-a za kupnju solarne fotonaponske instalacije bit će obuhvaćen Prilogom I. Sporazumu o javnoj nabavi (jer je ispunjen prvi uvjet). U Komunikaciji o udjelima opskrbe EU-a utvrđena je velika ovisnost (> 50 %) o zemlji X za opskrbu solarnim fotonaponskim sustavima (potrebno je primijeniti članak 25. stavak 7.).

— Ako pretpostavimo da je zemlja X stranka relevantnog međunarodnog sporazuma kojim se uređuje javna nabava, zahtjeve za otpornost nije potrebno primijeniti na gotove proizvode i komponente podrijetlom iz zemlje X.

— Ako pretpostavimo da zemlja X nije stranka relevantnog međunarodnog sporazuma kojim se uređuje javna nabava, zahtjeve za otpornost potrebno je primijeniti na gotove proizvode i komponente podrijetlom iz zemlje X.

([22]) Dodatak I. Sporazumu o javnoj nabavi sadržava priloge od 1. do 5.; dodatne informacije dostupne su na: https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_app_agree_e.htm. Alat Europske komisije „Procurement for Buyers” može biti koristan za utvrđivanje je li određeni postupak obuhvaćen: https://webgate.ec.europa.eu/procurementbuyers/#/procumementlocation.

PRILOG I.

REFERENTNE VRIJEDNOSTI ZA UTVRĐIVANJE UDJELA DODANE VRIJEDNOSTI GLAVNIH POSEBNIH KOMPONENTI GOTOVOG PROIZVODA TEHNOLOGIJA S NULTOM NETO STOPOM EMISIJA

Solarne tehnologije

Gotovi proizvodi	Glavne posebne komponente	% troškova za hardver gotovog proizvoda
Potkategorija: fotonaponske tehnologije		
Solarni fotonaponski sustavi (modul, fiksni sustav za ugradnju, inverter)	Polisilicij fotonaponske klase	7,2
	Silicijski ingoti fotonaponske klase ili ekvivalent	6,4
	Fotonaponska pločica ili ekvivalent	9,5
	Fotonaponske ćelije ili ekvivalent	20,4
	Solarno staklo	9,5
	Fotonaponski moduli	26,6
	Fotonaponski inverteri	20,4

Tehnologije za energiju vjetra na kopnu i odobalnu energiju iz obnovljivih izvora

Gotovi proizvodi	Glavne posebne komponente	% troškova za hardver gotovog proizvoda
Potkategorija: Tehnologije za energiju vjetra na kopnu		
Vjetroagregati na kopnu	Gondole	8,4
	Glavčine rotora	2,4
	Glavni ležaj, ležaj za zakretanje gondole i ležaj za zakretanje lopatice	5,9
	Prijenosni sustavi s izravnim pogonom (uključujući generator) i/ili prijenosni sustavi s mjenjačem (uključujući generator)	12,9
	Trajni magneti za vjetroagregate	1,2
	Mjenjači vjetroagregata	8,4
	Lopatice	31,0
	Stupovi	29,8
Odobalni vjetroagregati (bez mjenjača)	Gondole	5,8
	Glavčine rotora	3,5
	Glavni ležaj, ležaj za zakretanje gondole i ležaj za zakretanje lopatice	5,8
	Prijenosni sustavi s izravnim pogonom (uključujući generator) i/ili prijenosni sustavi s mjenjačem (uključujući generator)	15,0
	Trajni magneti za vjetroagregate	7,0
	Lopatice	15,2
	Stupovi	8,1
	Temelji / plutajući elementi (za odobalne vjetroelektrane)	39,6

Gotovi proizvodi	Glavne posebne komponente	% troškova za hardver gotovog proizvoda
Potkategorija: Tehnologije za energiju vjetra na kopnu		
Odobalni vjetroagregati (s mjenjačem)	Gondole	5,7
	Glavčine rotora	3,4
	Glavni ležaj, ležaj za zakretanje gondole i ležaj za zakretanje lopatice	5,7
	Prijenosni sustavi s izravnim pogonom (uključujući generator) i/ili prijenosni sustavi s mjenjačem (uključujući generator)	14,6
	Trajni magneti za vjetroagregate	1,1
	Mjenjači vjetroagregata	7,8
	Lopatice	14,9
	Stupovi	8,0
	Temelji / plutajući elementi (za odobalne vjetroelektrane)	38,8

Tehnologije baterija i skladištenja energije

Gotovi proizvodi	Glavne posebne komponente	% troškova za hardver gotovog proizvoda
Potkategorija: Tehnologije baterija		
Baterije	Baterijski skupovi	10
	Baterijski moduli	10
	Baterijski članci	14
	Aktivni katodni materijali	27
	Aktivni anodni materijali	7
	Elektroliti	8
	Separatori	8
	Oduzimači struje (uključujući tanke folije od bakra i aluminija)	6
	Sustavi upravljanja baterijom (BMS)	5
	Sustavi termalnog upravljanja baterijom (BTMS)	5

PRILOG II.

TARIFNI BROJEVI IZ HS-A POVEZANI S GOTOVIM PROIZVODIMA I GLAVNIM POSEBNIM KOMPONENTAMA TEHNOLOGIJA S NULTOM NETO STOPOM EMISIJA

Gotov proizvod tehnologija s nultom neto stopom emisija	Komponente	Tarifni broj HS-a
Solarni fotonaponski sustavi	Polisilicij fotonaponske klase	2804
	Silicijski ingoti fotonaponske klase ili ekvivalent	2804
	Fotonaponska pločica ili ekvivalent	3818
	Fotonaponske ćelije ili ekvivalent	ex3541(a)
	Solarno staklo	7005
		ex7006(b)
		7007
	Fotonaponski moduli	ex8541(a)
	Fotonaponski inverteri	8504
	Fotonaponski uređaji za praćenje i posebne konstrukcije za njihovu ugradnju	8479
Solarni termalni sustavi	Solarni termalni kolektori (uključujući pločaste kolektore, cijevne vakuumske kolektore, koncentrirajuće sustave i zračne kolektore)	8419
	Solarni termalni apsorberi	8419
	Solarno staklo	7005
		ex7006(b)
		7007
	Solarni termalni uređaji za praćenje i posebne konstrukcije za njihovu ugradnju	8479
Tehnologije za energiju vjetra na kopnu i energiju vjetra na moru	Gondole	8501
	Glavčine rotora	8412
	Glavni ležaj, ležaj za zakretanje gondole i ležaj za zakretanje lopatice	8482
	Prijenosni sustavi s izravnim pogonom (uključujući generator) i/ili prijenosni sustavi s mjenjačem (uključujući generator)	8501
	Trajni magneti za vjetroagregate	8505
	Mjenjači vjetroagregata	8483
	Lopatice	8412
	Stupovi	7308
	Temelji / plutajući elementi (samo na moru)	7308

Gotov proizvod tehnologija s nultom neto stopom emisija	Komponente	Tarifni broj HS-a
Baterije	Baterijski skupovi	8507
	Baterijski moduli	8507
	Baterijski članci	8507
	Aktivni katodni materijali	2842
		2841
	Aktivni anodni materijali	3801 10
	Elektroliti	2826
	Separatori	8507
	Oduzimači struje (uključujući tanke folije od bakra, aluminija, nikla i ugljika)	7410
		7607 11
		7607 19
		ex7506(a)
	Sustavi upravljanja baterijom (BMS)	8537